

Att beställa arkitektur.

AV: HANNES RYDELL, DESIGNER & SKRIBENT. FÖR TELGE MOBILE ARKITEKTUR

Creative Space heter en inspirerande inredningsbok av Francesca Gavin. Den är full av fotografier från bostäder och ateljéer i metropolerna Barcelona, Berlin, London, New York, Paris & Tokyo.

Jag bläddrar och tänker på hur jag bäst kan skriva en text om att beställa arkitektur, närmare bestämt hur man som privatpersoner kan förmedla vad man önskar till sin arkitekt. Min inredningsbok är en bra start, på så sätt att här finns det en hel massa bilder som tillsammans fångar vitt skilda arkitekturstilar. Att ha tillgång till ett rikt moodboard, som det heter, är en stor hjälp när man ska förmedla sin vision till arkitekten, som i sin tur har i uppgift att vidareutveckla visionen och få den att möta verklighetens praktiska, visuella och juridiska krav

Men hur börjar man bäst då? Personer som länge gått och tänkt på sitt drömhus samlar på erfarenheter som är overderliga att ha när de tillsammans med arkitekten ska göra sin vision konkret, steg för steg. Men ändå, att samla på erfarenheter är en sak, att lyckas förmedla dem till en person man ännu inte känner är en annan. Erfarenheter är inte direkt något vetenskapligt källmaterial. Alla ord som harmoniskt, klassiskt, stilrent, enkelt, hemtrevligt, modernt med mera, är sådana där facit inte finns på wikipedia, utan där alla inblandade först måste jobba på att fylla orden med innehåll. Bilder är till stor hjälp. Att skissa är också ett bra sätt att förmedla vad man vill ha. Andra gånger måste man ringa in vad det är man vill åt genom att beskriva det på flera olika sätt.

Den som vill prata om sina estetiska och funktionella enskemål har nytta av en bildbank eller ett moodboard. Böcker som den här är ett exempel på det. Vill man kommunicera sina ambitioner underlättar det också att tillsammans med sin arkitekt eller designer reflektera över vad man själv menar med ord som *harmoniskt, klassiskt, stilrent, enkelt, hemtrevligt och modernt*. Talat och skrivet språk, skisser och bildreferenser är sätten man kan kommunicera på.

Boken Creative Space av Francesca Gavin är från 2009, utgiven av förlaget Laurence King.

De konstnärstyper som figurerar i boken har ibland extrema och väldigt personliga stilar i sina hem. Men hemmen i sig, alltså själva arkitekturen, är ju sällan så extrem. Dessa hem har arkitektoniska kvalitéer hämtade från de stilepoker då husen är byggda. Allt ifrån Hardy Blechmans Jugendböljande altandörrar med fasetterade fönsterglas och vackert nednött oljefärg till de rena, råa och brutalistiska betonginnerväggarna hemma hos Aya Takano, och allt däremellan.

Arkitektur är på något sätt transparent. Den är en fond, den är rummen som tål att fyllas med mycket liv och personlighet. Bra arkitektur är designad och byggd för att de personer som kommer att leva där ska få ta för sig och inta platsen, göra den till sin. När jag använder ordet transparent, då menar jag inte menlös eller ihålig, tvärt om. Såhär: Jag åkte till ett lantställe i Södermanland för några veckor sedan, vi gick på promenad och en av grannarna vinkade in oss på en kopp kaffe. Den äldre kvinnan serverade kaffe och bjöd på hembakta kakor vid det runda klaffbordet, vi

tog plats på varsin av de fyra pinnstolarna, men det var inte vilka pinnstolar som helst, de var en blandning av det gamla bondesamhällets enkla hantverkslösningar men med någon sorts fransk royalistisk inspiration, väldigt rustika men på samma gång nätta och väldigt välbalanserade. Och de små knopparna högst upp på ryggen hade små halsar, där om så krävdes, en kökshandduk eller jacka kunde hängas av. Svarvade möbler, som de här hos familjen Åkesson, är inte pråliga, varje sektion av de speglade kurvorna i konturen, rymms inom ett blickfång, och dess mått står inte i relation till jämnt avrundade centimetermått, utan istället optiska principer om skönhet och dekoration, i ett.

En svarvad pinne på en stol har också en formlogik som gör att man vet hur man ska ta i den, och var. Och skulle den gå sönder kan man på förhand förstå var brottet i träet kan uppstå, därför visar man den svarvade stolen hänsyn, man betar sig inte rufft mot dess spenligaste delar. Går den mot förmodan sönder finns där alltid en till likadan pinne att titta på om man behöver svarva till en ny. Om nu en liten limfog inte gör jobbet. Stolen kan ses som en representant för ett enkelt och anspråkslöst liv och den har sannolikt en lång livstid. Den är alltså inte ett objekt som visar att man är anhängare av en viss trend, som är i ropet under ett visst årtionde. Stolar är ju inte arkitektur, men de är designade bruksting som alla har erfarenhet av, ofta mer medvetna erfarenheter av än husen vi bor i. Min poäng är

att stolarna hemma hos Åkessons är vad jag vill kalla transparenta i relation till livet på landet som Åkessons lever och har levt.

På vilket sätt ska ett designat föremål vara enkelt? Enkelt att använda? Enkelt att uppskatta, för att det väcker minnen eller stämningar? Enkelt att rita för designern, genom att följa geometriska principer? Enkelt att göra rent? Enkelt att stapla? Enkelt för att det passar in i samtiden, eller i vilken tid som helst? Enkelt att...

...ska det vara enkelt?

Stolarna är tydliga exempel på olika formspråk, alla självklara i sina respektive sammanhang. Överst från vänster Michel Thonet's **Stol Nr.14** i nyproduktion, till höger om den **Non design**, nere t.v. en pinstol i **modell från förra sekelskiftet**, nederst t.h. **Army chair**, Amerikanska militärens standardstol.

Många moderna interiörer består av ljusa skivmaterial av olika laminat och kompositmaterial. Tillsammans med en platt-TV och en kantig men mjuk soffa är en sådan interiör en typisk representant för vår egen epok. Dessa komponenter är precis som de svarvade stolarna, hemma hos Åkessons, Transparenta i relation till det liv som de "iscensätter".

Viktiga delar i arkitektur fyller just denna funktion: att vara transparent.

I andra delar av arkitekturen kan man vara mer innovativ, personlig, finurlig, egensinnig, eller estetiskt medveten efter den egna, högst personliga smaken. Men innan allt det kan bli av måste arkitekten och beställarna förstå varandra riktigt väl. Det är ett jobb där väldigt lite bör tas för givet. Och oavsett om bordet där man sitter är fyrkantigt, ovalt eller runt förutsätter arbetet flera koppar kaffe, eller i arkitekten PETER SIRKÉNS fall, Te istället.

*Vilken sorts husfasad gillar du? Vad gör en altan lyckad, ett vardagsrum, eller en tomt?
Ska en utbyggnad påminna om husets originalstil eller dess byggår?*